

Z A K O N

O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DELATNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sistem naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji, i to: planiranje i ostvarivanje opšteg interesa u naučnoistraživačkoj delatnosti, obezbeđivanje kvaliteta naučno - istraživačkog rada i razvoja naučnoistraživačke delatnosti, opšta načela osnivanja, organizacije i upravljanja organizacijama koje obavljaju ovu delatnost, opšti interes u naučnoistraživačkoj delatnosti i uslovi za obavljanje te delatnosti radi ostvarivanja opšteg interesa, sticanje zvanja istraživača, finansiranje programa od opšteg interesa, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti.

Naučnoistraživačka delatnost

Član 2.

Naučnoistraživačka delatnost je delatnost od posebnog značaja za sveukupni razvoj Republike Srbije zasnovana na znanju, a zajedno sa visokim obrazovanjem, glavni je činilac i pokretač privrednog i ukupnog društvenog razvoja.

Naučnoistraživačka delatnost, kao delatnost od posebnog značaja za Republiku Srbiju, sastavni je deo međunarodnog, naučnog, obrazovnog i kulturnog prostora.

Član 3.

Naučnoistraživačka delatnost, u smislu ovog zakona, jeste sistematski stvaralački rad koji se preduzima radi otkrivanja novih znanja, s ciljem podizanja opšteg civilizacijskog nivoa društva i korišćenja tih znanja u svim oblastima društvenog razvoja.

Član 4.

Naučnoistraživačka delatnost ostvaruje se: osnovnim, primenjenim i razvojnim istraživanjima i osposobljavanjem kadra za naučnoistraživački rad.

Načela naučnoistraživačke delatnosti

Član 5.

Naučnoistraživačka delatnost zasniva se na sledećim načelima:

- 1) slobodi i autonomiji naučnoistraživačkog rada;
- 2) javnosti naučnoistraživačkog rada i rezultata tog rada;
- 3) naučnoj i stručnoj kritici;

- 4) poštovanju standarda nauke i struke;
- 5) primeni međunarodnih standarda i kriterijuma u vrednovanju kvaliteta naučnoistraživačkog rada;
- 6) konkurentnosti naučnih programa i projekata;
- 7) etike naučnoistraživačkog rada, u skladu sa principima dobre naučne prakse, i odgovornosti naučnika za posledice svog rada;
- 8) povezanosti sa sistemom visokog obrazovanja;
- 9) međunarodne naučne i tehnološke saradnje;
- 10) brizi za održivi razvoj i zaštitu životne sredine.

Ciljevi naučnoistraživačke delatnosti

Član 6.

Ciljevi naučnoistraživačke delatnosti jesu:

- 1) razvoj nauke, tehnologije i obrazovanja radi podsticanja privrednog razvoja, povećanja društvenog proizvoda i podizanja standarda građana i kvaliteta života;
- 2) očuvanje i razvoj opšteg fonda znanja, kao uslov za uključivanje u svetske integracione procese;
- 3) očuvanje i razvoj ukupnih naučnoistraživačkih potencijala (naučnoistraživačkih i obrazovnih institucija, naučnih kadrova i naučnoistraživačke infrastrukture);
- 4) podizanje opšteg nivoa tehnologija u privredi i obezbeđivanje konkurentnosti roba i usluga na domaćem i svetskom tržištu;
- 5) uspostavljanje međunarodne naučne saradnje radi brže integracije u svetske naučne, privredne, društvene i kulturne tokove i uključivanje u evropski istraživački prostor;
- 6) usmeravanje društva ka inovacijama, stvaranju kulturnog ambijenta i stvaralačkog obrazovanja, s ciljem očuvanja civilizacijske baštine i nacionalnog identiteta.

Naučne slobode

Član 7.

Naučni rad je slobodan i ne podleže nikakvim ograničenjima, osim onih koji proizlaze iz poštovanja standarda nauke i etičnosti u naučnoistraživačkom radu, zaštite ljudskih prava, kao i zaštite životne sredine.

Naučni rad podleže naučnoj kritici.

Sloboda naučnog rada i stvaralaštva ogleda se u slobodi naučnog delanja, slobodi izbora naučno priznatih metoda istraživanja, slobodi objavljivanja i predstavljanja naučnih rezultata, kao i u slobodi izbora metoda interpretacije naučnoistraživačkih dostignuća.

II. PLANIRANJE I OSTVARIVANJE OPŠTEG INTERESA U NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DELATNOSTI

1. Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Član 8.

Radi planiranja i ostvarivanja dugoročnih strateških ciljeva, prioriteta i pravaca naučnog i tehnološkog razvoja, Vlada donosi Strategiju naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije (u daljem tekstu: Strategija), na predlog ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost (u daljem tekstu: Ministarstvo).

U postupku donošenja Strategije, o tekstu Nacrta strategije vodi se javna rasprava u kojoj učestvuju naučnoistraživačke i obrazovne institucije, kao i najšira naučna i stručna javnost u Republici Srbiji.

Član 9.

Strategija se usaglašava sa strategijom opšteg privrednog i društvenog razvoja Republike Srbije.

Strategijom se utvrđuju: stanje u oblasti naučnoistraživačke delatnosti; ciljevi koji se u oblasti nauke i tehnološkog razvoja žele postići na nivou Republike Srbije (u daljem tekstu: Republika), prioriteta i pravci naučnog i tehnološkog razvoja; potreban procenat izdvajanja za naučnoistraživačku delatnost iz budžeta Republike i bruto nacionalnog dohotka privrede i iz drugih izvora; naučne oblasti i uže naučne discipline koje treba posebno razvijati i materijalno podržavati radi dostizanja ciljeva u razvoju Republike; prioritetne potrebe u nauci i tehnološkom razvoju i prioriteta ulaganja u naučnoistraživačke programe i projekte; materijalni i sistemski preduslovi za realizaciju Strategije, dinamika i faze realizacije; mere za sprovođenje Strategije i upravljanje njenom realizacijom; drugi elementi od značaja za sprovođenje Strategije.

Strategija se donosi za period od deset godina, a izmene i dopune Strategije vrše se po postupku predviđenom za njeno donošenje.

Strategija se naročito ostvaruje putem programa od opšteg interesa, utvrđenih ovim zakonom.

2. Programi od opšteg interesa za Republiku

Član 10.

Opšti interes u naučnoistraživačkoj delatnosti, u smislu ovog zakona, ostvaruje se putem programa od opšteg interesa za Republiku.

Programi od opšteg interesa za Republiku jesu:

- 1) Program osnovnih istraživanja;
- 2) Program istraživanja u oblasti tehnološkog razvoja;
- 3) Program transfera znanja i tehnologija i podsticanja primene rezultata naučnoistraživačkog rada;
- 4) Program naučnoistraživačkog rada Srpske akademije nauka i umetnosti i Program naučnoistraživačkog rada Matice srpske;

- 5) Program naučnoistraživačkog rada centra izuzetnih vrednosti;
- 6) Program obezbeđivanja i održavanja naučnoistraživačke opreme i prostora za naučnoistraživački rad;
- 7) Program međunarodne naučne saradnje od značaja za Republiku;
- 8) Program razvoja informatičkog društva;
- 9) Program usavršavanja kadrova za naučnoistraživački rad;
- 10) Program podsticanja mladih i nadarenih za naučnoistraživački rad;
- 11) Program nabavke naučne i stručne literature iz inostranstva i pristupa elektronskim naučnim i stručnim bazama podataka;
- 12) Program izdavanja naučnih publikacija i održavanja naučnih skupova;
- 13) Program podsticaja aktivnosti naučnih i stručnih društava koji su u funkciji unapređivanja naučnoistraživačkog rada, promocije i popularizacije nauke i tehnike i staranja o očuvanju naučne i tehnološke baštine;
- 14) drugi programi, u skladu sa Strategijom i ovim zakonom.

Programе iz stava 2. tač. 1) - 3) i 5) – 14) ovog člana utvrđuje ministar nadležan za naučnoistraživačku delatnost (u daljem tekstu: ministar), na predlog Nacionalnog saveta za naučni i tehnološki razvoj, a programe iz stava 2. tačka 4) ovog člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti, odnosno Matice srpske.

Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj utvrđuje predlog programa iz stava 2. tač. 1) – 3) i 5) – 14) ovog člana na zahtev ministra, koji sadrži i rok za utvrđivanje predloga programa. Ako Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj ne utvrdi predlog programa u tom roku, ministar može utvrditi program i bez predloga Nacionalnog saveta za naučni i tehnološki razvoj.

Programе iz stava 2. tač. 1) i 2) ovog člana ministar utvrđuje za svaki novi ciklus istraživanja, najmanje devet meseci pre isteka roka za realizaciju tekućeg ciklusa istraživanja u ovim oblastima.

III. OBEZBEĐIVANJE KVALITETA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA I RAZVOJA NAUČNOISTRAŽIVAČKE DELATNOSTI

Član 11.

O obezbeđivanju kvaliteta naučnoistraživačkog rada i razvoju naučnoistraživačke delatnosti u Republici staraju se:

- 1) Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj;
- 2) Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija;
- 3) Komisija za sticanje naučnih zvanja;
- 4) matični naučni odbori;
- 5) Zajednica instituta Srbije;
- 6) Ministarstvo.

Lice imenovano u jedno od tela iz stava 1. tač. 1) - 4) ovog člana ne može istovremeno da bude član drugog tela iz navedenih tačaka.

1. Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj

Član 12.

Radi obezbeđivanja naučnog i tehnološkog razvoja, kvaliteta naučnoistraživačkog rada i razvoja naučnoistraživačke delatnosti u Republici, osniva se Nacionalni savet za naučni i tehnološki razvoj (u daljem tekstu: Nacionalni savet), kao najviše stručno telo u sistemu naučnoistraživačke delatnosti u Republici.

Sastav Nacionalnog saveta

Član 13.

Nacionalni savet ima 17 članova, iz reda akademika, naučnika, profesora univerziteta i privrednika.

Članove Nacionalnog saveta imenuje i razrešava Vlada.

U Nacionalni savet Vlada imenuje: šest članova iz šest oblasti nauka na predlog Zajednice instituta Srbije, šest članova iz šest oblasti nauka na predlog Konferencije univerziteta, dva člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti, jednog člana na predlog Matice srpske i jednog člana na predlog Privredne komore Srbije.

Ministar je član Nacionalnog saveta po položaju.

Oblasti nauka iz stava 3. ovog člana jesu: prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske, biotehničke, društvene i humanističke nauke (u daljem tekstu: naučne oblasti).

Članovi Nacionalnog saveta mogu biti priznati naučni i stručni autoriteti u domaćoj i svetskoj nauci, u zvanju naučnog savetnika i redovnog profesora univerziteta, kao i istaknuti privrednici.

Nacionalni savet ima predsednika i zamenika predsednika koje imenuje iz reda svojih članova.

Mandat članova Nacionalnog saveta traje pet godina, uz mogućnost još jednog izbora.

Vlada može razrešiti člana Nacionalnog saveta i pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača ili na obrazložen zahtev većine od ukupnog broja članova Nacionalnog saveta.

Nadležnost Nacionalnog saveta

Član 14.

Nacionalni savet:

- 1) prati stanje i razvoj naučnoistraživačke delatnosti u Republici;
- 2) predlaže Ministarstvu Strategiju, prati njeno ostvarivanje i predlaže izmene i dopune Strategije;
- 3) predlaže ministru programe od opšteg interesa za Republiku;

4) daje mišljenje o zakonima i drugim propisima iz oblasti naučnoistraživačke delatnosti;

5) predlaže ministru akt o izboru, vrednovanju i finansiranju programa utvrđenih u članu 10. stav 2. tač. 1) - 3) ovog zakona, kao i akt o finansiranju drugih programa od opšteg interesa za Republiku, za svaki program posebno;

6) predlaže ministru naučne oblasti, grane i discipline za koje se osnivaju matični naučni odbori;

7) predlaže ministru akt o standardima za raspodelu budžetskih sredstava za finansiranje programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 10. ovog zakona;

8) donosi akt o postupku i načinu vrednovanja, i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača, na predlog matičnih naučnih odbora;

9) imenuje i razrešava članove Komisije za sticanje naučnih zvanja;

10) donosi akt o vrednovanju naučnoistraživačkog rada i postupku akreditacije instituta, visokoškolskih ustanova i centara izuzetnih vrednosti;

11) donosi akt o kriterijumima i merilima za dodeljivanje, potvrđivanje i oduzimanje statusa centra izuzetnih vrednosti, naučnoistraživački rad i finansiranje centra izuzetnih vrednosti;

12) donosi akt o dodeli, potvrđivanju ili oduzimanju statusa centra izuzetnih vrednosti, na osnovu odluke Odbora za akreditaciju;

13) odlučuje u drugom stepenu po žalbama u postupku akreditacije naučnoistraživačkih organizacija;

14) odlučuje u drugom stepenu po žalbama istraživača na odluku Komisije za sticanje naučnih zvanja;

15) ostvaruje međunarodnu naučnu i tehnološku saradnju, kao i saradnju sa odgovarajućim telom u oblasti visokog obrazovanja, i drugim organima i organizacijama;

16) dodeljuje nagrade i priznanja za naučna dostignuća i životno delo istraživača;

17) dodeljuje zvanje zaslužnog naučnika;

18) donosi poslovnik o svom radu;

19) obavlja i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i poslovníkom o radu.

Akti iz stava 1. tač. 8), 10) i 11) ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Rad Nacionalnog saveta

Član 15.

Nacionalni savet radi na sednicama.

Rad Nacionalnog saveta je javan.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, Nacionalni savet može da obrazuje komisije, odbore i druga stručna i radna tela (u daljem tekstu: radna tela).

Nacionalni savet dostavlja Vladi izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje.

Način rada i odlučivanja uređuju se poslovnikom o radu Nacionalnog saveta.

Kada Nacionalni savet razmatra pitanja koja čine deo ukupne politike Republike u oblasti nauke, a koja su u vezi sa oblastima obrazovanja, zdravstva, privrede, umetnosti i kulture, tada usaglašava stavove sa odgovarajućim organima, telima i institucijama u čijoj su nadležnosti pitanja iz tih oblasti.

2. Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija

Član 16.

Radi obavljanja poslova vrednovanja kvaliteta i efikasnosti naučnoistraživačkog rada (u daljem tekstu: akreditacija) instituta, visokoškolskih ustanova i centara izuzetnih vrednosti (u daljem tekstu: naučnoistraživačke organizacije), obrazuje se Odbor za akreditaciju naučnoistraživačkih organizacija (u daljem tekstu: Odbor za akreditaciju).

Odbor za akreditaciju je nezavisno stručno telo koje se u svom radu pridržava načela stručnosti, objektivnosti i međunarodno priznatih standarda i kriterijuma naučnoistraživačkog rada.

Sastav Odbora za akreditaciju

Član 17.

Odbor za akreditaciju ima 13 članova, iz reda akademika, istraživača u zvanju naučnog savetnika i redovnog profesora univerziteta.

Članove Odbora za akreditaciju imenuje i razrešava ministar, i to: šest članova na predlog Zajednice instituta Srbije, šest članova na predlog Konferencije univerziteta i jednog člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti.

Prilikom imenovanja članova Odbora za akreditaciju vodi se računa o ravnomernoj zastupljenosti svih šest naučnih oblasti.

Odbor za akreditaciju ima predsednika i zamenika predsednika, koje imenuje iz reda svojih članova.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova Odbora za akreditaciju traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Član Odbora može da bude razrešen i pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača ili obrazložen zahtev većine od ukupnog broja članova Odbora za akreditaciju.

Nadležnost Odbora za akreditaciju

Član 18.

Odbor za akreditaciju:

- 1) predlaže Nacionalnom savetu akt o vrednovanju naučnoistraživačkog rada i postupku akreditacije naučnoistraživačkih organizacija;
- 2) sprovodi postupak akreditacije naučnoistraživačkih organizacija;
- 3) ostvaruje saradnju sa odgovarajućim telom u oblasti visokog obrazovanja;
- 4) ostvaruje međunarodnu saradnju u oblasti vrednovanja naučnoistraživačkog rada sa odgovarajućim telima i institucijama u Evropi i svetu;
- 5) donosi poslovnik o svom radu;
- 6) obavlja druge stručne poslove, u skladu sa ovim zakonom.

Za potrebe sprovođenja postupka akreditacije, Odbor za akreditaciju obrazuje stručne timove koji razmatraju pojedinačne zahteve za sprovođenje postupka akreditacije.

Članove stručnih timova Odbor za akreditaciju imenuje iz reda međunarodno priznatih naučnika, profesora univerziteta i stručnjaka.

Odbor za akreditaciju može angažovati priznatog naučnika ili stručnjaka iz inostranstva radi obavljanja određenih stručnih poslova u postupku akreditacije.

Postupak akreditacije

Član 19.

Odbor za akreditaciju sprovodi postupak akreditacije svake četvrte godine (redovni postupak), ili u kraćem roku, na zahtev naučnoistraživačke organizacije, osnivača naučnoistraživačke organizacije ili Ministarstva (vanredni postupak), za naučnoistraživačke organizacije koje su upisane u Registar naučnoistraživačkih organizacija, kao i postupak za potvrđivanje ili oduzimanje statusa centra izuzetnih vrednosti.

Postupku akreditacije podležu sve naučnoistraživačke organizacije, u skladu sa ovim zakonom.

Redovni postupak pokreće Ministarstvo najmanje 120 dana pre isteka roka za koji važi akreditacija.

Kada se radi o naučnoistraživačkoj organizaciji koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, osnivač podnosi zahtev za akreditaciju Odboru za akreditaciju.

Za naučnoistraživačku organizaciju koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, Odbor za akreditaciju ocenjuje kvalitet i rezultate njenog naučnoistraživačkog rada u periodu od njenog osnivanja.

Po prijemu zahteva iz st. 1. i 4. ovog člana, Odbor za akreditaciju obavlja proveru kvaliteta naučnoistraživačkog rada, u skladu sa ovim zakonom,

donosi odluku u roku od 90 dana od dana prijema zahteva i dostavlja je Ministarstvu i osnivaču.

Odbor za akreditaciju može doneti pozitivnu ili negativnu odluku o akreditaciji naučnoistraživačke organizacije.

Ako Odbor za akreditaciju ne donese odluku u roku od 90 dana, ministar ima pravo da razreši članove Odbora za akreditaciju i da imenuje nove članove.

Odbor za akreditaciju dužan je da u ponovljenom postupku donese odluku o akreditaciji naučnoistraživačke organizacije u roku od 60 dana.

Na osnovu pozitivne odluke o akreditaciji, naučnoistraživačka organizacija koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija stiče pravo da se u roku od 30 dana, u skladu sa ovim zakonom, upiše u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Na osnovu pozitivne odluke o akreditaciji, registrovana naučnoistraživačka organizacija zadržava prava koja je stekla upisom u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Osnivač naučnoistraživačke organizacije, odnosno naučno - istraživačka organizacija, može da podnese žalbu Nacionalnom savetu u roku od 30 dana od dana prijema negativne odluke o akreditaciji.

Nacionalni savet je dužan da u roku od 90 dana donese konačnu odluku o akreditaciji.

Ako je doneta konačna negativna odluka o akreditaciji, naučnoistraživačka organizacija briše se iz Registra naučnoistraživačkih organizacija.

Osnivač naučnoistraživačke organizacije, odnosno naučno - istraživačka organizacija, koja je dobila negativnu odluku o akreditaciji, ima pravo da ponovi zahtev za akreditaciju, po isteku godine dana od dana prijema konačne odluke o akreditaciji.

3. Komisija za sticanje naučnih zvanja

Član 20.

Radi donošenja odluke o sticanju naučnih zvanja, obrazuje se Komisija za sticanje naučnih zvanja (u daljem tekstu: Komisija).

Sastav Komisije

Član 21.

Komisija ima 15 članova, iz reda akademika, naučnih savetnika i redovnih profesora univerziteta.

Predsednika, zamenika predsednika i članove Komisije imenuje Nacionalni savet, i to: šest članova iz šest oblasti nauka na predlog Zajednice instituta Srbije, šest članova iz šest oblasti nauka na predlog Konferencije univerziteta, dva člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti i jednog člana na predlog ministra.

Nacionalni savet može razrešiti člana Komisije pre isteka mandata, na lični zahtev ili na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova Komisije traje četiri godine.

Rad Komisije

Član 22.

Komisija radi na sednicama.

Komisija donosi odluku o sticanju naučnog zvanja, u skladu sa ovim zakonom, po pribavljenom mišljenju odgovarajućeg matičnog naučnog odbora.

Komisija donosi poslovnik o svom radu.

4. Matični naučni odbori

Član 23.

Ministar obrazuje matične naučne odbore, kao stručna tela za određene naučne oblasti, grane ili discipline.

Nacionalni savet predlaže ministru za koje će se naučne oblasti, grane i discipline obrazovati matični naučni odbori.

Sastav matičnog naučnog odbora

Član 24.

Matični naučni odbor ima najmanje sedam članova, koje imenuje ministar sa liste kandidata.

Lista kandidata iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na osnovu javnog poziva Ministarstva i predloga naučnog, odnosno nastavno-naučnog veća naučnoistraživačkih organizacija.

Članovi matičnih naučnih odbora za određenu naučnu oblast, granu i disciplinu imenuju se iz reda istaknutih istraživača u zvanju naučnog savetnika ili redovnog profesora univerziteta.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova matičnog naučnog odbora traje tri godine, uz mogućnost još jednog izbora.

Predsednika matičnog naučnog odbora i zamenika predsednika biraju članovi odbora, većinom glasova svih članova odbora.

Ministar može razrešiti člana matičnog naučnog odbora, i pre isteka mandata, i to: na lični zahtev ili ako prekrši Poslovnik o radu matičnog naučnog odbora.

Nadležnost matičnog naučnog odbora

Član 25.

Matični naučni odbor:

- 1) daje mišljenje Komisiji o kvalitetu naučnoistraživačkog rada i doprinosu istraživača - kandidata za izbor u naučno zvanje, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) daje Ministarstvu ocenu o naučnoj kompetentnosti istraživača, odnosno nastavnika visokoškolskih ustanova za realizaciju programa i projekata utvrđenih ovim zakonom;
- 3) razmatra predloge projekata za realizaciju programa iz člana 10. tač. 1) - 3) ovog zakona i predlaže ministru rang listu projekata za finansiranje;
- 4) razmatra izveštaje o realizaciji projekata u okviru programa utvrđenih u članu 10. tač. 1) - 3) ovog zakona;
- 5) donosi akt o kategorizaciji i rangiranju naučnih časopisa;
- 6) donosi akt o kategorizaciji i rangiranju naučnih skupova;
- 7) odlučuje u drugom stepenu po prigovoru istraživača na odluku naučnog veća instituta o izboru u zvanje istraživač-saradnik;
- 8) daje mišljenje, priprema izveštaje i druge materijale na zahtev ministra, Nacionalnog saveta, Odbora za akreditaciju i Komisije;
- 9) donosi poslovnik o svom radu;
- 10) obavlja i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i aktom o obrazovanju.

Matični naučni odbor podnosi ministru izveštaj o svom radu najmanje jednom godišnje.

5. Zajednica instituta Srbije

Član 26.

Radi ostvarivanja zajedničkih interesa i naučnoistraživačke saradnje, usklađivanja nabavke i korišćenja naučnoistraživačke opreme i laboratorijskog prostora, nabavke i korišćenja naučnih publikacija, međusobnog povezivanja i saradnje sa odgovarajućim oblicima udruživanja u oblasti visokog obrazovanja, razvijanja međunarodne saradnje, negovanja naučne kritike i vrednovanja sopstvenog naučnoistraživačkog rada, instituti se mogu udružiti u Zajednicu instituta Srbije (u daljem tekstu: Zajednica).

Zajednica ima status pravnog lica, u skladu sa zakonom.

Zajednicu mogu osnovati svi ili većina instituta na teritoriji Republike koji su upisani u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

U okviru Zajednice, instituti se mogu udruživati, odnosno povezivati i po srodnim naučnim oblastima, u skladu sa statutom Zajednice.

Na osnivanje, organizaciju i rad Zajednice primenjuju se propisi kojima se uređuju udruženja.

Organizacija, način rada, imenovanje organa upravljanja i stručnih tela uređuju se statutom Zajednice.

Zajednica obavlja poslove u skladu sa statutom i ovim zakonom.

6. Ministarstvo

Član 27.

Ministarstvo:

- 1) predlaže Vladi politiku u oblasti naučnoistraživačke delatnosti;
- 2) prati i podstiče razvoj naučnoistraživačke delatnosti u Republici;
- 3) raspodeljuje finansijska sredstva iz budžeta Republike naučnoistraživačkim organizacijama za ostvarivanje programa utvrđenih u članu 10. ovog zakona i kontroliše njihovo namensko korišćenje;
- 4) donosi podzakonske akte, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) donosi akt o ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, u skladu sa ovim zakonom;
- 6) donosi akt o izboru, vrednovanju i finansiranju programa iz člana 10. stav 2. tač. 1) - 3) ovog zakona, kao i akt o finansiranju drugih programa od opšteg interesa za Republiku, za svaki program posebno;
- 7) vodi Registar naučnoistraživačkih organizacija i Registar istraživača, u skladu sa ovim zakonom;
- 8) ostvaruje međunarodnu naučnu i tehnološku saradnju i stara se o povezivanju i uključivanju naučnoistraživačkih organizacija u evropski i međunarodni istraživački prostor;
- 9) vrši nadzor, u skladu sa zakonom;
- 10) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Član 28.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe tela iz člana 11. stav 1. tač. 1) - 4) ovog zakona, obavlja Ministarstvo.

Sredstva za rad tela iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike.

Član 29.

Vlada donosi akt kojim se utvrđuju kriterijumi i način finansiranja Nacionalnog saveta, kao i naknada za rad članova Nacionalnog saveta.

Ministar donosi akt kojim se utvrđuju kriterijumi i način finansiranja tela iz člana 11. stav 1. tač. 2) - 4) ovog zakona, kao i naknada za rad članova tih tela.

IV. ORGANIZACIJE KOJE OBAVLJAJU NAUČNOISTRAŽIVAČKU DELATNOST

Član 30.

Programne iz člana 10. ovog zakona mogu ostvarivati:

- 1) Srpska akademija nauka i umetnosti;
- 2) Matica srpska;
- 3) Naučnoistraživačke organizacije (instituti, visokoškolske ustanove i centri izuzetnih vrednosti).

Institucije od nacionalnog značaja

Član 31.

Srpska akademija nauka i umetnosti i Matica srpska su institucije od nacionalnog značaja.

Osnivanje i rad Srpske akademije nauka i umetnosti i instituta čiji je ona osnivač uređuju se posebnim zakonom, odnosno aktima u skladu sa tim zakonom.

Osnivanje i rad Matice srpske uređuju se posebnim zakonom.

Visokoškolske ustanove

Član 32.

Osnivanje i rad visokoškolskih ustanova uređuju se posebnim zakonom.

Ustanove iz stava 1. ovog člana obavljaju naučnoistraživačku delatnost u skladu sa ovim zakonom.

V. INSTITUTI

1. Osnivanje i obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa

Član 33.

Institut, u smislu ovog zakona, jeste naučnoistraživačka organizacija koja obavlja naučnoistraživačku delatnost od opšteg interesa, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Član 34.

Institut se može osnovati kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama, ili kao privredno društvo, u skladu sa propisima o privrednim društvima.

Na osnivanje, rad i ukidanje instituta primenjuju se propisi koji se odnose na javne službe ili propisi koji se odnose na privredna društva, u zavisnosti od toga da li se institut osniva kao ustanova ili privredno društvo.

Član 35.

Osnivač instituta može biti Republika, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, domaće i strano pravno i fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Kad institut osniva više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

Pre donošenja akta o osnivanju, osnivač usvaja elaborat o opravdanosti osnivanja instituta, koju dostavlja Ministarstvu i Odboru za akreditaciju.

Kada je osnivač instituta Republika, akt o osnivanju i ukidanju donosi Vlada.

Član 36.

Institut čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave posluje sredstvima u državnoj svojini, a institut čiji je osnivač domaće i strano pravno i fizičko lice posluje sredstvima u drugim oblicima svojine, u skladu sa zakonom.

Institut čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave koristi nepokretnosti i druga sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju sredstva u svojini Republike.

Nepokretnosti i druga imovina stečena na osnovu zaveštanja i poklona svojina su instituta koji je tu imovinu stekao.

Član 37.

Delatnost i organizacija instituta uređuje se statutom.

Institut može promeniti naziv, sedište, delatnost, oblik organizovanja, i vršiti statusne promene, uz saglasnost osnivača, odnosno vlasnika.

Pod statusnom promenom instituta, u smislu ovog zakona, podrazumeva se spajanje, podela i odvajanje.

Institut čiji je osnivač Republika može vršiti promene iz st. 2. i 3. ovog člana uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade.

Član 38.

Institutom upravlja osnivač, odnosno vlasnik srazmerno udelu kapitala.

Kada je Republika osnivač instituta, pravo upravljanja institutom ostvaruje Vlada, u skladu sa ovim zakonom.

U institutima sa mešovitim državnim i privatnim kapitalom, pravo upravljanja ostvaruje se srazmerno udelu državnog, odnosno privatnog kapitala.

Član 39.

Naučnoistraživačka organizacija, pored naučnoistraživačke delatnosti, može obavljati i druge poslove kojima se komercijalizuju rezultati naučnog i istraživačkog rada pod uslovom da se tim poslovima ne ugrožava kvalitet naučnoistraživačkog rada.

U cilju komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog rada, podsticanja preduzetništva i poslovnog povezivanja, institut može biti osnivač centra za transfer tehnologije, inovacionog centra, poslovno-tehnološkog inkubatora, naučno-tehnološkog parka i drugih organizacija, u skladu sa zakonom.

2. Vrste instituta

Član 40.

U zavisnosti od vrste istraživanja i delatnosti, oblika organizovanja i načina finansiranja svoje delatnosti, institut može obavljati naučnoistraživačku delatnost kao: a) naučni institut i b) istraživačko-razvojni institut.

Član 41.

Prema vlasničkoj strukturi, institut može biti: državni, privatni i mešoviti.

Državni institut, u smislu ovog zakona, jeste institut čiji je osnivač Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, odnosno institut sa većinskim državnim kapitalom.

Privatni institut, u smislu ovog zakona, jeste institut čiji je osnivač fizičko ili pravno lice, ili institut u kome je većinski privatni kapital.

Institut sa mešovitim vlasništvom, u smislu ovog zakona, jeste institut u kome je jednako učešće državnog i privatnog kapitala.

Član 42.

Naučni institut se osniva, odnosno organizuje kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama.

Istraživačko-razvojni institut osniva se, odnosno organizuje kao ustanova, u skladu sa propisima o javnim službama, ili kao privredno društvo, u skladu sa propisima o privrednim društvima.

Organizacija, obavljanje delatnosti i druga pitanja od značaja za rad instituta uređuju se statutom instituta.

Institut u svom sastavu može imati regionalne naučne centre, kao svoje organizacione delove, u skladu sa statutom.

Naučni institut

Član 43.

Naučni institut jeste ustanova čiju pretežnu delatnost čine osnovna istraživanja i primenjena istraživanja koja su u funkciji valorizacije rezultata osnovnih istraživanja.

Član 44.

Naučni institut može obavljati naučnoistraživačku delatnost radi ostvarivanja opšteg interesa, ako:

- 1) ima program naučnoistraživačkog rada;
- 2) rezultatima naučnoistraživačkog rada doprinosi razvoju nauke, odnosno doprinosi opštem fondu znanja;
- 3) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 20 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje deset istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima (od kojih najmanje tri u zvanju viši naučni saradnik ili naučni savetnik, odnosno u odgovarajućem nastavnom zvanju) i deset istraživača u zvanju istraživač-saradnik ili višem zvanju;
- 4) ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka;
- 5) ima odgovarajući prostor, opremu i druga sredstva za ostvarivanje programa od opšteg interesa;
- 6) ima naučno-informativnu dokumentaciju ili bibliotečko-informacioni centar.

Naučni institut u oblasti društvenih i humanističkih nauka može obavljati naučnoistraživačku delatnost od opšteg interesa ako, pored uslova utvrđenih u stavu 1. tač. 1), 2), 4), 5) i 6). ovog člana, ima u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom najmanje 12 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje sedam istraživača u naučnim, odnosno nastavnim zvanjima i pet istraživača u zvanju istraživač-saradnik ili višem zvanju.

Istraživačko-razvojni institut

Član 45.

Istraživačko-razvojni institut jeste organizacija čiju pretežnu delatnost čine primenjena i razvojna istraživanja usmerena ka zadovoljavanju potreba neposrednih korisnika rezultata istraživanja, i osnovna istraživanja kao osnova za primenjena i razvojna istraživanja.

Član 46.

Istraživačko-razvojni institut može obavljati naučno - istraživačku delatnost radi ostvarivanja opšteg interesa, ako:

- 1) ima program naučnoistraživačkog rada;

2) rezultatima svojih istraživanja doprinosi osvajanju novih proizvoda i uređaja, sorti i vrsta, kao i uvođenju novih ili poboljšanju postojećih tehnoloških postupaka, sistema i usluga;

3) obavlja transfer znanja i tehnologija;

4) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje 12 istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje sedam istraživača u naučnim ili nastavnim zvanjima (od kojih najmanje jedan u zvanju viši naučni saradnik ili naučni savetnik, odnosno u odgovarajućem nastavnom zvanju) i pet istraživača u zvanju istraživač-saradnik ili višem zvanju;

5) ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka;

6) ima odgovarajući prostor, opremu i druga sredstva za ostvarivanje programa od opšteg interesa;

7) ima naučno-informativnu dokumentaciju ili bibliotečko-informacioni centar.

Član 47.

Ako institut ispunjava uslove utvrđene u članu 44. odnosno u članu 46. ovog zakona, i ako je Odbor za akreditaciju doneo pozitivnu odluku o akreditaciji tog instituta, Ministarstvo donosi akt o ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa.

Na osnovu akta iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo vrši upis instituta u Registar naučnoistraživačkih organizacija.

Upotreba i korišćenje naziva institut

Član 48.

Organizacija koja nije upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija kao naučnoistraživačka organizacija, u skladu sa ovim zakonom, ne može u svom poslovnom imenu da sadrži nazive: "naučni institut", "istraživačko-razvojni institut" i "centar izuzetnih vrednosti".

Oblici saradnje naučnoistraživačkih organizacija i učešće instituta u visokom obrazovanju

Član 49.

Naučnoistraživačke organizacije iz člana 30. ovog zakona mogu da saraduju i učestvuju u ostvarivanju zajedničkih naučnoistraživačkih programa i projekata, kroz obrazovanje zajedničkih istraživačkih timova, na određenom projektnom zadatku.

Naučnoistraživačke organizacije mogu da ostvaruju saradnju i u zajedničkom učešću u realizaciji međunarodnih programa i projekata, projekata sa privredom, kao i u zajedničkom korišćenju naučnoistraživačke, laboratorijske i druge infrastrukturne opreme.

Međusobna prava i obaveze u ostvarivanju saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana naučnoistraživačke organizacije uređuju ugovorom, u skladu sa svojim opštim aktima, odnosno statutima.

Član 50.

Institut može učestvovati u ostvarivanju studija sa srodnom visokoškolskom ustanovom, u skladu sa propisima o visokom obrazovanju i statutom visokoškolske ustanove.

Institut, odnosno više instituta mogu osnovati univerzitet, u skladu sa propisima o visokom obrazovanju.

Privatizacija instituta

Član 51.

Instituti se mogu privatizovati, u skladu sa propisima o privatizaciji.

Institut čiji je osnivač Republika može se privatizovati, u skladu sa posebnim programom i uz saglasnost Vlade.

Program iz stava 2. ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Član 52.

Institut osnovan, odnosno organizovan kao privredno društvo čiji je osnivač Republika, a od strateškog interesa je za Republiku, može se privatizovati tako da najmanje 51% kapitala ostane u državnom vlasništvu.

Nacionalni savet utvrđuje koji su instituti iz stava 1. ovog člana od strateškog interesa za Republiku.

VI. ORGANI INSTITUTA

Član 53.

Organi u naučnom i istraživačko-razvojnem institutu koji se osniva, odnosno organizuje kao ustanova jesu: upravni odbor i direktor.

Istraživačko-razvojni institut koji se osniva, odnosno organizuje u skladu sa propisima o privrednim društvima, ima organe u skladu sa tim propisima.

Kad je Republika vlasnik dela kapitala istraživačko-razvojnog instituta, Vlada imenuje svoje predstavnike u organe tog instituta, srazmerno udelu kapitala, nezavisno od toga da li je institut organizovan kao ustanova ili privredno društvo.

Stručni organ instituta jeste naučno veće.

1. Imenovanje organa u institutu čiji je osnivač Republika

Upravni odbor

Član 54.

Upravni odbor instituta čiji je osnivač Republika ima osam članova koje imenuje Vlada, od kojih četiri člana određuje Vlada, kao svoje predstavnike, a ostale članove predlaže naučno veće iz reda istraživača u naučnom zvanju zaposlenih u institutu.

U naučnom institutu većinu članova upravnog odbora koje određuje Vlada moraju činiti istraživači u naučnim, odnosno nastavnim zvanjima, kompetentni za oblast nauke kojom se institut bavi.

Upravni odbor ima predsednika i zamenika predsednika.

Predsednika upravnog odbora imenuje Vlada, iz reda svojih predstavnika u upravnom odboru.

Zamenika predsednika upravnog odbora imenuje i razrešava upravni odbor iz reda članova koje predlaže naučno veće instituta.

Mandat predsednika, zamenika predsednika i članova upravnog odbora traje četiri godine.

Predsednik, zamenik predsednika i članovi upravnog odbora mogu biti razrešeni i pre isteka mandata, na lični zahtev ili na obrazložen zahtev ovlašćenog predlagača iz stava 1. ovog člana.

Akt o razrešenju predsednika i članova upravnog odbora donosi Vlada.

Član 55.

Upravni odbor:

- 1) donosi statut instituta;
- 2) odlučuje o poslovanju instituta;
- 3) usvaja izveštaj o poslovanju i godišnji obračun;
- 4) donosi program i plan rada instituta, na predlog direktora instituta;
- 5) imenuje i razrešava direktora;
- 6) odlučuje o korišćenju sredstava, u skladu sa zakonom;
- 7) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Upravni odbor donosi statut instituta, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Direktor

Član 56.

Direktor rukovodi institutom, u skladu sa zakonom.

Direktor se imenuje na osnovu javnog konkursa, na četiri godine, iz reda istraživača u naučnom zvanju koji su kompetentni za naučnu oblast kojom se institut bavi.

Direktor je u radnom odnosu u institutu, sa punim radnim vremenom.

Direktora imenuje upravni odbor instituta, na obrazložen predlog naučnog veća i uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Direktor ne može biti član upravnog odbora, ali može prisustvovati sednicama upravnog odbora.

Upravni odbor može razrešiti direktora pre isteka mandata: na lični zahtev, ako nesavesno i nestručno obavlja dužnost, na obrazložen zahtev ministra, ako je pravosnažnom odlukom osuđen za krivično delo, ili na obrazložen zahtev naučnog veća.

Upravni odbor razrešava direktora uz prethodno pribavljeno mišljenje naučnog veća i saglasnost ministra.

Vršilac dužnosti direktora

Član 57.

U slučaju da je direktor razrešen pre isteka mandata, a na javnom konkursu nije imenovan novi direktor, upravni odbor, uz saglasnost ministra, imenuje vršioca dužnosti direktora na period od šest meseci i u tom roku upravni odbor dužan je da raspiše novi javni konkurs i imenuje direktora instituta.

Vršilac dužnosti direktora instituta je u radnom odnosu u institutu, sa punim radnim vremenom.

Ako upravni odbor u roku od šest meseci po ponovljenom javnom konkursu ne imenuje direktora instituta, ministar imenuje vršioca dužnosti direktora instituta, a Vlada može, na predlog ministra, razrešiti postojeće i imenovati nove članove upravnog odbora instituta.

Novoimenovani upravni odbor dužan je da u roku od šest meseci raspiše novi javni konkurs i imenuje direktora instituta.

2. Naučno veće instituta

Član 58.

Naučno veće jeste stručni organ instituta.

Naučno veće obrazuje se u naučnom i istraživačko-razvojnom institutu.

Statutom instituta utvrđuje se broj, sastav i način izbora članova naučnog veća.

Članovi naučnog veća su istraživači u naučnom zvanju zaposleni u institutu.

Naučno veće mora imati najmanje sedam istraživača u naučnom ili u nastavnom zvanju.

U postupku utvrđivanja predloga za sticanje naučnog zvanja, naučno veće mora da ima najmanje sedam članova, koji su u višem ili istom zvanju koje kandidat stiče.

Ako institut nema potreban broj istraživača, u postupku utvrđivanja predloga za sticanje naučnih zvanja, u radu naučnog veća mogu učestvovati istraživači u zvanju višeg naučnog saradnika i naučnog savetnika, odnosno u

odgovarajućem nastavnom zvanju, koji nisu zaposleni u institutu, na osnovu odluke naučnog veća, u skladu sa statutom instituta.

Član 59.

Naučno veće:

- Strategijom;
- 1) predlaže program naučnoistraživačkog rada, usklađen sa Strategijom;
  - 2) predlaže naučne projekte i ocenjuje rezultate ostvarenih projekata;
  - 3) analizira i usvaja izveštaje o realizaciji projekata;
  - 4) analizira i ocenjuje naučni rad istraživača;
  - 5) utvrđuje predlog za sticanje naučnog zvanja;
  - 6) odlučuje o sticanju istraživačkog zvanja;
  - 7) predlaže kandidata za direktora;
  - 8) daje upravnom odboru obrazložen predlog za razrešenje direktora instituta;
  - 9) daje obrazložen predlog za imenovanje, odnosno razrešenje svojih predstavnika u upravnom odboru instituta;
  - 10) predlaže upravnom odboru nabavku naučnoistraživačke opreme;
  - 11) obavlja druge poslove utvrđene statutom instituta i ovim zakonom.

VII. CENTAR IZVRSNOSTI

Član 60.

Status centra izuzetnih vrednosti može steći institut, odnosno visokoškolska ustanova ili njihov organizacioni deo, odnosno njihovi organizacioni delovi, ako su u vremenskom periodu od pet godina ostvarili vrhunske i međunarodno priznate naučne i stručne rezultate u određenoj naučnoj disciplini i na osnovu toga imaju razvijenu međunarodnu naučnu, tehničku i tehnološku saradnju.

Aktom o osnivanju zajedničkog centra izuzetnih vrednosti uređuju se međusobna prava i obaveze osnivača centra.

Ako status centra izuzetnih vrednosti stekne organizacioni deo ili organizacioni delovi instituta, odnosno visokoškolske ustanove, centar izuzetnih vrednosti nema svojstvo pravnog lica.

Član 61.

Akt o kriterijumima i merilima za dodeljivanje, potvrđivanje i oduzimanje statusa centra izuzetnih vrednosti, naučnoistraživački rad i finansiranje centra izuzetnih vrednosti donosi Nacionalni savet.

Akt o dodeli statusa centra izuzetnih vrednosti donosi Nacionalni savet, na osnovu pozitivne odluke o akreditaciji koju donosi Odbor za akreditaciju.

Odbor za akreditaciju, svake četvrte godine, sprovodi postupak akreditacije centra izuzetnih vrednosti.

Na osnovu odluke o akreditaciji Odbora za akreditaciju, Nacionalni savet donosi akt o potvrđivanju ili oduzimanju statusa centra izuzetnih vrednosti.

VIII. VOĐENJE EVIDENCIJE

Član 62.

Ministarstvo vodi evidenciju naučnoistraživačkih organizacija koje ispunjavaju uslove za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: Registar naučnoistraživačkih organizacija) i evidenciju istraživača (u daljem tekstu: Registar istraživača).

U Registar naučnoistraživačkih organizacija, u skladu sa ovim zakonom, upisuju se akreditovani instituti, visokoškolske ustanove, centri izuzetnih vrednosti, Srpska akademija nauka i umetnosti i instituti čiji je ona osnivač, i Matica srpska.

Upis u Registar naučnoistraživačkih organizacija sprovodi se na osnovu akta o ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti koji donosi Ministarstvo.

U Registar istraživača upisuju se lica koja imaju prebivalište, odnosno boravište u Republici i koja su stekla zvanja istraživača u skladu sa ovim zakonom, kao i lica koja su stekla zvanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Upis u Registar istraživača sprovodi se na osnovu akta o izboru u zvanje istraživača u skladu sa ovim zakonom, odnosno na osnovu akta o izboru u zvanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Oblik, sadržaj i način vođenja registara iz stava 1. ovog člana, kao i postupak upisa i brisanja iz tih registara propisuje ministar.

Član 63.

Ministarstvo može obrazovati baze podataka u okviru realizacije programa utvrđenih u članu 10. ovog zakona.

Član 64.

Naučnoistraživačka organizacija koja je upisana u Registar naučnoistraživačkih organizacija, kao i istraživači koji su upisani u Registar istraživača, mogu učestvovati na konkursu za ostvarivanje programa od opšteg interesa utvrđenih ovim zakonom.

Član 65.

Ako institut koji je upisan u Registar naučnoistraživačkih organizacija prestane da ispunjava neki od uslova utvrđenih u članu 44. odnosno u članu 46. ovog zakona, direktor instituta dužan je da o tome izvesti Ministarstvo, najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je institut prestao da ispunjava uslov.

Ako direktor instituta ne postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana, ministar može podneti upravnom odboru instituta zahtev za njegovo razrešenje.

Ako institut ne ispunjava uslove propisane u članu 44. odnosno u članu 46. ovog zakona, ministar određuje rok, najduže od 120 dana, u kome institut treba da ispuni propisane uslove.

Ako institut ne ispuni uslove u roku iz stava 3. ovog člana, Ministarstvo donosi akt o njegovom brisanju iz Registra naučnoistraživačkih organizacija i raskida ugovor, odnosno ugovore o finansiranju instituta.

Finasiranje odobrenog i započetog programa, odnosno projekta čiji je realizator institut koji je brisan iz Registra naučnoistraživačkih organizacija ministar može da odobri pod uslovom da matični naučni odbor pozitivno oceni rezultate realizacije tog programa, odnosno projekta, i pod uslovom da druga naučnoistraživačka organizacija prihvati dalju realizaciju započetog programa, odnosno projekta.

Iz Registra naučnoistraživačkih organizacija briše se naučnoistraživačka organizacija za koju Odbor za akreditaciju donese negativnu odluku o njenoj akreditaciji, a Ministarstvo raskida ugovor, odnosno ugovore o finansiranju odobrenog programa, odnosno projekta sa tom naučnoistraživačkom organizacijom.

Član 66.

Podaci iz Registra naučnoistraživačkih organizacija i Registra istraživača dostupni su javnosti, osim podataka koji predstavljaju službenu tajnu i ličnih podataka istraživača koji se ne odnose na njihov naučni i stručni rad.

Kod upotrebe ličnih podataka primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

IX. ISTRAŽIVAČI

Definicija istraživača

Član 67.

Poslove naučnoistraživačke delatnosti obavljaju lica koja ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom (u daljem tekstu: istraživači), kao i nastavnici i saradnici visokoškolskih ustanova.

Član 68.

Istraživač, u smislu ovog zakona, jeste lice sa najmanje visokom stručnom spremom, odnosno sa najmanje završenim osnovnim akademskim studijama, koje radi na naučnoistraživačkim i razvojnim poslovima i koje je izabrano u zvanje, u skladu sa ovim zakonom.

Zvanja istraživača i ekvivalencija zvanja

Član 69.

U zavisnosti od ostvarenih rezultata u naučnoistraživačkom radu, istraživač može steći, u skladu sa ovim zakonom, istraživačko zvanje: istraživač-

pripravnik i istraživač-saradnik, i naučno zvanje: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savetnik.

Zvanja istraživača sa visokom stručnom spremom koji nisu izabrani u zvanja iz stava 1. ovog člana, a rade na istraživačko-razvojnim poslovima, imaju objavljene naučne i stručne radove ili ostvarene rezultate u istraživačko-razvojnem radu ili patentom zaštićene pronalaskе, jesu: stručni saradnik, viši stručni saradnik i stručni savetnik.

Način sticanja zvanja iz stava 2. ovog člana uređuje se opštim aktom naučnoistraživačke organizacije.

Član 70.

Zvanje istraživač-pripravnik stiče lice koje je upisalo magistarske, odnosno diplomske akademske studije ili specijalističke akademske studije, bavi se naučnoistraživačkim radom, i koje je završilo osnovne, odnosno osnovne akademske studije, sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje osam (8).

Istraživač-pripravnik je u obavezi da u roku od tri godine završi upisane studije iz stava 1. ovog člana.

Zvanje istraživač-saradnik može steći lice koje je upisalo doktorske, odnosno doktorske akademske studije, koje je prethodne nivoe studiranja završilo sa ukupnom prosečnom ocenom najmanje osam (8), bavi se naučnoistraživačkim radom i ima objavljene recenzirane naučne radove.

Istraživač-saradnik je u obavezi da u roku od šest godina završi doktorske akademske studije i objavljuje naučne radove.

Zvanje naučni saradnik može steći istraživač koji ima akademski, odnosno naučni naziv doktora nauka i objavljene i recenzirane naučnoistraživačke rezultate: 1) monografije; 2) poglavlja u knjigama, odnosno članke u tematskim zbornicima radova; 3) naučne članke u časopisima vodećeg nacionalnog ranga; 4) tehnička rešenja; 5) patente; 6) naučne radove saopštene na naučnim skupovima, objavljene u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikaze, prevode, odnosno leksikografske odrednice, i koji ukupnim naučnim radom pokazuje da je osposobljen za samostalan naučnoistraživački rad.

Zvanje viši naučni saradnik može steći istraživač koji ima akademski, odnosno naučni naziv doktora nauka i objavljene i recenzirane naučnoistraživačke rezultate: 1) monografije međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga; 2) poglavlja u knjigama, odnosno članke u tematskim zbornicima radova međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga; 3) naučne članke u časopisima međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga; 4) tehnička rešenja; 5) patente; 6) naučne radove saopštene na naučnim skupovima međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga, objavljene u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikaze, prevode, odnosno leksikografske odrednice, i koji kvalitetom naučnoistraživačkog rada doprinosi razvoju odgovarajuće naučne oblasti.

Zvanje naučnog savetnika može steći istraživač koji ima akademski, odnosno naučni naziv doktora nauka i objavljene i recenzirane naučnoistraživačke rezultate: 1) monografije međunarodnog i vodećeg međunarodnog ranga; 2) poglavlja u knjigama, odnosno članke u tematskim zbornicima radova međunarodnog i vodećeg međunarodnog ranga; 3) naučne članke u časopisima međunarodnog i vodećeg međunarodnog ranga; 4) tehnička rešenja; 5) patente; 6) naučne radove

saopštene na naučnim skupovima međunarodnog i vodećeg nacionalnog ranga, objavljene u celini ili izvodima; 7) naučne kritike i polemike, prikaze, prevode, odnosno leksikografske odrednice, koji je rukovodio projektima, i koji je kvalitetom naučnoistraživačkog rada ostvario značajan uticaj na razvoj odgovarajuće naučne oblasti.

Izbor u naučna i istraživačka zvanja, kao i reizbor u zvanje vrši se u skladu sa ovim zakonom i aktom o postupku, načinu vrednovanja i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata koji donosi Nacionalni savet na predlog matičnih naučnih odbora.

Aktom iz stava 8. ovog člana za svaku naučnu oblast detaljno se utvrđuju vrsta, minimum, kvantitativno izraženih rezultata i kriterijumi za ocenu kvaliteta naučnoistraživačkog rada, koji su potrebni za sticanje zvanja, odnosno reizbor u zvanje.

Član 71.

U obavljanju poslova naučnoistraživačke delatnosti, zvanja utvrđena zakonom kojim se uređuje oblast visokog obrazovanja odgovaraju zvanjima utvrđenim ovim zakonom, i to: zvanje saradnik u nastavi - zvanju istraživač-pripravnik; zvanje asistent - zvanju istraživač-saradnik; zvanje docent - zvanju naučni saradnik; zvanje vanredni profesor - zvanju viši naučni saradnik i zvanje redovni profesor - zvanju naučni savetnik.

Postupak izbora u naučna, odnosno istraživačka zvanja

Član 72.

Svako lice koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom može u odgovarajućoj naučnoistraživačkoj organizaciji da pokrene postupak za izbor u naučno, odnosno u istraživačko zvanje.

Postupak za izbor u naučno, odnosno istraživačko zvanje može pokrenuti i naučno veće u naučnoistraživačkoj organizaciji u kojoj je kandidat za izbor u zvanje zaposlen.

Postupak izbora u naučno, odnosno istraživačko zvanje pokreće se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za izbor u naučnoistraživačko zvanje.

Zahtev za izbor u naučno, odnosno istraživačko zvanje može podneti i lice koje u momentu podnošenja zahteva nije zaposleno u naučnoistraživačkoj organizaciji.

Zahtev za izbor u naučno, odnosno istraživačko zvanje podnosi se naučnom veću naučnoistraživačke organizacije.

Postupak izbora u naučna zvanja

Član 73.

Radi sprovođenja postupka za sticanje naučnog zvanja, naučno veće, prilikom pokretanja postupka za izbor u zvanje, obrazuje komisiju od najmanje tri člana koji imaju naučno zvanje u naučnoj oblasti u kojoj kandidat stiče zvanje.

Članovi komisije ne mogu biti u nižem zvanju od zvanja u koje se bira kandidat.

Član 74.

Naučno veće naučnoistraživačke organizacije koje utvrđuje predlog za izbor u naučno zvanje dužno je da utvrdi predlog o sticanju naučnog zvanja u roku 90 dana od dana kada je na sednici naučnog veća pokrenut postupak za izbor u naučno zvanje.

Član 75.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana kada je obrazovana podnese naučnom veću izveštaj.

Član 76.

Izveštaj komisije sadrži: biografske podatke, pregled stručnog i naučnog rada, ocenu stručnog i naučnog rada kandidata za prethodni izborni period, ocenu o tome da li su ispunjeni uslovi za sticanje naučnog zvanja, kao i predlog naučnom veću za odlučivanje.

Izveštaj komisije učiniće se dostupnim javnosti na način utvrđen opštim aktom naučnoistraživačke organizacije, najmanje 30 dana pre donošenja odluke naučnog veća.

Član 77.

Pravo da odlučuju o sticanju naučnog zvanja imaju istraživači koji su u istom ili višem naučnom zvanju u odnosu na zvanje u koje se bira kandidat.

Odluku o predlogu za izbor u naučno zvanje donosi naučno veće većinom od ukupnog broja članova naučnog veća koji imaju pravo da odlučuju o izboru u naučno zvanje.

Broj članova naučnog veća koji odlučuju o predlogu za izbor u naučno zvanje ne može biti manji od sedam članova naučnog veća.

Član 78.

Odluku o predlogu za izbor u naučno zvanje, sa odgovarajućom dokumentacijom, naučno veće dostavlja odgovarajućem matičnom naučnom odboru i Komisiji.

Matični naučni odbor je dužan da dostavi Komisiji mišljenje o izboru u zvanje kandidata u roku od 30 dana od dana prijema predloga odluke sa dokumentacijom, a Komisija je dužna da donese odluku u roku od 60 dana od dana prijema predloga odluke sa dokumentacijom.

Član 79.

Ako je kandidat nezadovoljan odlukom Komisije, u roku od 15 dana po dobijanju odluke može da podnese žalbu Nacionalnom savetu.

Nacionalni savet je dužan da u roku od 90 dana od dana prijema žalbe donese konačnu odluku o sticanju naučnog zvanja.

Postupak izbora u istraživačka zvanja

Član 80.

Radi sprovođenja postupka za sticanje zvanja istraživač-saradnik, naučno veće, prilikom pokretanja postupka za izbor u zvanje, obrazuje komisiju od najmanje tri člana koji imaju naučno zvanje u naučnoj oblasti u kojoj kandidat stiče zvanje.

Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana kada je obrazovana podnese naučnom veću izveštaj.

Član 81.

Izveštaj komisije sadrži: biografske podatke, pregled stručnog i naučnog rada, ocenu stručnog i naučnog rada kandidata za prethodni izborni period, ocenu o tome da li su ispunjeni uslovi za sticanje zvanja, kao i predlog odluke naučnom veću za odlučivanje.

Izveštaj komisije učiniće se dostupnim javnosti na način utvrđen opštim aktom naučnoistraživačke organizacije, najmanje 30 dana pre donošenja odluke naučnog veća.

Član 82.

Odluku o izboru u zvanje istraživač-saradnik donosi naučno veće većinom od ukupnog broja članova naučnog veća.

Član 83.

Naučno veće dužno je da donese odluku o sticanju zvanja istraživač-saradnik u roku od 90 dana od dana kada je na sednici naučnog veća pokrenut postupak za izbor u to zvanje.

Ukoliko naučno veće ne donese odluku o sticanju zvanja istraživač-saradnik u roku iz stava 1. ovog člana, lice koje se bira u zvanje može u roku od 15 dana da podnese prigovor nadležnom matičnom naučnom odboru.

Nadležni matični naučni odbor je dužan da u roku od 30 dana od prijema prigovora prihvati, ili odbije prigovor.

Ako nadležni matični naučni odbor prihvati prigovor, obrazuje komisiju koja ponavlja postupak izbora u zvanje.

Nadležni matični naučni odbor donosi konačnu odluku o sticanju zvanja istraživač-saradnik iz stava 2. ovog člana, najkasnije 90 dana od dana prijema prigovora.

Član 84.

Svake godine, naučno veće naučnoistraživačke organizacije ocenjuje rad istraživača-pripravnika i istraživača-saradnika, na osnovu izveštaja mentora o uspešnosti istraživača na studijama i u naučnom radu.

Član 85.

Izborom u naučno, odnosno istraživačko zvanje, istraživač stiče pravo upisa u Registar istraživača.

Trajanje zvanja i postupak reizbora

Član 86.

Zvanje naučnog saradnika i višeg naučnog saradnika stiče se za period od pet godina, sa mogućnošću reizbora, a zvanje naučnog savetnika je trajno.

Zvanje istraživač-pripravnik stiče se za period od tri godine, bez prava reizbora.

Zvanje istraživač-saradnik stiče se za period od tri godine, sa mogućnošću još jednog reizbora.

Stečena naučna, odnosno istraživačka zvanja prestaju da važe izborom u više zvanje ili oduzimanjem zvanja.

Član 87.

Istraživač sa naučnim, odnosno istraživačkim zvanjem, ili naučnoistraživačka organizacija u kojoj je istraživač zaposlen, pokreću postupak za sticanje višeg zvanja, odnosno reizbora, šest meseci pre isteka roka iz člana 86. st. 1- 3. ovog zakona.

Postupak za sticanje višeg zvanja može se pokrenuti i ranije, na obrazložen zahtev naučnoistraživačke organizacije ili istraživača.

Član 88.

Naučno, odnosno istraživačko zvanje može se oduzeti:

1) ako se saznaju nove činjenice, odnosno pojave dokazi iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u zvanje kandidat nije ispunjavao uslove propisane ovim zakonom;

2) ako se utvrdi da naučni radovi na osnovu kojih je kandidat izabran u zvanje predstavljaju plagijat.

Postupak oduzimanja naučnog zvanja sprovodi Komisija, a postupak oduzimanja istraživačkog zvanja sprovodi nadležni matični naučni odbor.

Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti zainteresovano pravno ili fizičko lice.

Učešće istraživača u nastavi

Član 89.

Istraživač u naučnom zvanju koji je zaposlen u institutu može učestvovati u izvođenju nastave, ispitivati studente na ispitima, biti član komisije za pripremu izveštaja za izbor nastavnika, mentor, kao i član komisije za ocenu i odbranu magistarske teze, odnosno završnog rada i doktorske disertacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Nagrade i priznanja za naučna dostignuća i životno delo istraživača

Član 90.

Nacionalni savet može dodeliti nagrade i priznanja za vrhunska naučna dostignuća i rezultate u naučnoistraživačkom radu, i za životno delo istraživača.

Istraživaču iz stava 1. ovog člana Nacionalni savet može dodeliti zvanje zaslužnog naučnika.

Kriterijumi, visina i vrsta nagrada i priznanja iz stava 1. ovog člana, kao i postupak dodele zvanja zaslužnog naučnika, bliže su uređuju aktom koji donosi Nacionalni savet.

X. PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH U INSTITUTU

Zaposleni u institutu

Član 91.

Zaposleni u institutu, u smislu ovog zakona, jesu: istraživači i pomoćno osoblje.

Pomoćno osoblje instituta čine lica koja obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove.

U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u institutu primenjuje se zakon kojim se uređuje rad, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Zasnivanje radnog odnosa

Član 92.

Institut raspisuje konkurs za zasnivanje radnog odnosa istraživača izabranog u naučno, odnosno istraživačko zvanje, kao i za zasnivanje radnog odnosa pomoćnog osoblja, u skladu sa opštim aktom instituta.

Lice izabrano u zvanje naučnog savetnika zasniva radni odnos na neodređeno vreme.

Lice izabrano u zvanje naučnog saradnika i višeg naučnog saradnika zasniva radni odnos na period od pet godina.

Lice izabrano u zvanje istraživača-pripravnika zasniva radni odnos na period od tri godine.

Lice izabrano u zvanje istraživača-saradnika zasniva radni odnos na period od tri godine, sa mogućnošću produženja radnog odnosa za još tri godine.

Lice koje je steklo zvanje iz člana 69. stav 2. ovog zakona zasniva radni odnos na period od pet godina.

Unutrašnja organizacija, vrsta i broj radnih mesta na kojima se raspoređuju zaposleni u institutu, kao i način i postupak zasnivanja radnog odnosa, uređuju se opštim aktom instituta, koji donosi upravni odbor.

Prestanak radnog odnosa istraživača

Član 93.

Istraživaču prestaje radni odnos po sili zakona kada navrši 65 godina života i 15 godina staža osiguranja.

Istraživaču iz stava 1. ovog člana koji je izabran u zvanje naučnog savetnika, odnosno redovnog profesora, na zahtev naučnog veća, može biti produžen radni odnos u institutu do navršenih 67 godina života, pod uslovima i na način propisan statutom instituta.

Istraživaču iz stava 2. ovog člana može biti produžen radni odnos u institutu i preko 67 godina života, na predlog nadležnog matičnog naučnog odbora, pod uslovom da mu je dodeljeno zvanje zaslužni naučnik.

Istraživač u naučnom zvanju kome je prestao radni odnos zbog odlaska u penziju zadržava zvanje koje je imao u trenutku penzionisanja.

Mirovanje radnog odnosa i plaćeno odsustvo istraživača

Član 94.

U vreme porodiljskog odsustva, bolovanja dužeg od tri meseca, služenja vojnog roka, obavljanja javne funkcije, stručnog usavršavanja, kao i u drugim slučajevima kada istraživač iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da se bavi naučnoistraživačkim radom, rokovi za izbor u više zvanje i radni odnos miruju i neće se uračunavati u rok za izbor, odnosno reizbor.

Član 95.

Istraživaču u naučnom zvanju i istraživaču-saradniku, posle provedenih pet, odnosno tri godine rada u institutu, može se odobriti plaćeno odsustvo u trajanju do jedne godine radi stručnog i naučnog usavršavanja u inostranstvu ili pisanja monografije, u skladu sa statutom instituta.

XI. FINANSIRANJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE DELATNOSTI

Izvori finansiranja

Član 96.

Sredstva za finansiranje naučnoistraživačke delatnosti obezbeđuju se iz:

- 1) sredstava osnivača;
- 2) budžeta Republike;
- 3) budžeta autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave;
- 4) sredstava privrednih društava, udruženja i drugih organizacija;
- 5) sopstvenih prihoda naučnoistraživačkih organizacija;
- 6) sredstava domaćih fondova i zadužbina, i poklona pravnih i fizičkih lica;
- 7) sredstava stranih fondacija, pravnih i fizičkih lica, i donacija;
- 8) drugih izvora, pod uslovom da se ne ugrožava autonomija i dostojanstvo naučnoistraživačkog rada.

Sredstva iz stava 1. ovog člana iskazuju se i evidentiraju u skladu sa jedinstvenom budžetskom klasifikacijom.

Finansiranje programa od opšteg interesa za Republiku

Član 97.

Sredstva za finansiranje programa od opšteg interesa za Republiku, utvrđenih u članu 10. ovog zakona, obezbeđuju se u budžetu Republike.

U sufinansiranju programa utvrđenih u članu 10. ovog zakona mogu učestvovati autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i druga pravna i fizička lica.

Projektno finansiranje

Član 98.

Program osnovnih istraživanja, Program istraživanja u oblasti tehnološkog razvoja i Program transfera znanja i tehnologija i podsticanja primene rezultata naučnoistraživačkog rada finansiraju se putem projektnog finansiranja.

Projektno finansiranje je finansiranje izvršilaca istraživanja i primenjuje se za sve vrste istraživanja.

Projektno finansiranje obuhvata finansiranje naučnoistraživačkog rada istraživača i finansiranje direktnih materijalnih troškova istraživanja.

Radi realizacije istraživačkih i razvojnih projekata, iz budžeta Republike daju se nepovratna sredstva naučnoistraživačkim organizacijama, osim ako posebnim ugovorom, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze izvršilaca projekata i Ministarstva, nije drukčije određeno.

Finansiranje programa iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa aktom iz člana 14. stav 1. tačka 5) ovog zakona.

Za svaki novi ciklus istraživanja u oblasti osnovnih nauka i u tehnološkom razvoju Ministarstvo raspisuje konkurs, najmanje devet meseci pre isteka roka za realizaciju tekućeg ciklusa istraživanja u ovim oblastima.

Realizacija i finansiranje programa iz stava 1. ovog člana počinje, po pravilu, početkom kalendarske godine.

Finansiranje materijalnih troškova rada instituta čiji je osnivač Republika

Član 99.

Iz budžeta Republike pored projektnog finansiranja, institutima čiji je osnivač Republika, obezbeđuju se sredstva i za finansiranje:

- 1) materijalnih troškova, tekućeg i investicionog održavanja;
- 2) održavanja naučnoistraživačke infrastrukture;
- 3) plata pomoćnog osoblja.

Normative i standarde za finansiranje namena iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar.

Broj pomoćnog osoblja čije se plate finansiraju iz budžeta Republike ne može biti veći od jedne petine istraživača zaposlenih u institutu sa punim radnim vremenom.

Institut čiji je osnivač Republika dostavlja Ministarstvu, tokom tekuće godine, predračun troškova za narednu godinu za finansiranje namena iz stava 1. ovog člana.

Namene iz stava 1. ovog člana finansiraju se na osnovu predračuna instituta, a u skladu sa normativima i standardima iz stava 2. ovog člana.

Član 100.

Na početku svake kalendarske godine, Ministarstvo i institut čiji je osnivač Republika zaključuju ugovor o finansiranju namena iz člana 99. stav 1. ovog zakona.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se visina sredstava za namene iz člana 99. stav 1. ovog zakona, dinamika i način isplate, a u zavisnosti od raspoloživih sredstava u budžetu Republike.

Finansiranje institucija od nacionalnog značaja

Član 101.

Sredstva za rad i realizaciju Programa naučnoistraživačkog rada Srpske akademije nauka i umetnosti, Programa naučnoistraživačkog rada Matice srpske, kao i instituta čiji je osnivač Srpska akademija nauka i umetnosti, obezbeđuju se u budžetu Republike.

Organizacije iz stava 1. ovog člana mogu učestvovati u ostvarivanju i drugih programa od opšteg interesa utvrđenih ovim zakonom.

Finansiranje centara izuzetnih vrednosti

Član 102.

Finansiranje naučnoistraživačkog rada centara izuzetnih vrednosti vrši se u skladu sa aktom iz člana 14. stav 1. tačka 11) ovog zakona.

Centar izuzetnih vrednosti realizuje projekte u okviru programa utvrđenog u članu 10. tačka 5) ovog zakona, u skladu sa ugovorom koji zaključi sa Ministarstvom.

Ugovorom iz stava 2. ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze između Ministarstva i centra izuzetnih vrednosti, odnosno njegovog osnivača.

Finansiranje posebnih programa i projekata

Član 103.

Sredstvima iz budžeta Republike finansiraju se i posebni programi i projekti interdisciplinarnog karaktera koji objedinjuju ciljno usmerena osnovna istraživanja, tehnološki razvoj i razvoj naučnoistraživačke infrastrukture, a realizuju ih istraživači iz različitih naučnoistraživačkih organizacija, kao i posebni programi i projekti koji su od strateškog značaja za proučavanje i razvoj nacionalne kulture i unapređenje opšteg civilizacijskog nivoa društva.

Radi realizacije prioritetnih zadataka i ciljeva utvrđenih Strategijom, programe i projekte iz stava 1. ovog člana utvrđuje ministar, na predlog Nacionalnog saveta.

Postupak, uslovi i način realizacije programa od opšteg interesa za Republiku

Član 104.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike namenjena realizaciji programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 10. ovog zakona, kao i posebnih programa i projekata, konkurišu, pod jednakim uslovima, naučnoistraživačke organizacije koje su upisane u Registar naučnoistraživačkih organizacija, i istraživačko-razvojni centri i inovacioni centri koji su upisani u Registar inovacione delatnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje inovaciona delatnost.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike namenjena realizaciji programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 10. tačka 10) ovog zakona mogu konkurisati lica koja su završila osnovne studije i nastavljaju usavršavanje na magistarskim, diplomskim akademskim, specijalističkim akademskim studijama ili doktorskim studijama, kao i učenici završnih razreda srednje škole koji su osvojili jedno od prva tri mesta na međunarodnim olimpijadama znanja.

Za finansijska sredstva iz budžeta Republike namenjena realizaciji programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 10. tačka 12) ovog zakona mogu konkurisati izdavačke organizacije u saradnji sa naučnoistraživačkim organizacijama

koje su upisane u Registar naučnoistraživačkih organizacija i naučno-stručna društva, a za program utvrđen u tački 13) mogu konkurisati naučna i naučno-stručna društva.

Član 105.

Finansiranje, odnosno učešće u sufinansiranju programa od opšteg interesa, utvrđenih u članu 10. ovog zakona i posebnih programa i projekata, vrši se u skladu sa posebnim aktom za svaki program pojedinačno.

Akt iz stava 1. ovog člana donosi ministar, na predlog Nacionalnog saveta.

Član 106.

Za ostvarivanje programa od opšteg interesa utvrđenih u članu 10. ovog zakona, kao i za ostvarivanje posebnih programa i projekata, Ministarstvo raspisuje konkurs.

Konkursom se utvrđuju: rok za podnošenje prijave, uslovi i vreme za ostvarivanje programa, odnosno projekta, kao i druga pitanja od značaja za sprovođenje konkursa.

Pravo da se prijave na konkurs imaju organizacije i lica iz člana 104. ovog zakona.

Član 107.

Organizacija iz člana 104. st. 1. i 3. ovog zakona, kojoj je odobreno ostvarivanje programa, odnosno projekta, zaključuje sa Ministarstvom ugovor o njihovom ostvarivanju, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze.

Sa licem iz člana 104. stav 2. ovog zakona, Ministarstvo zaključuje ugovor o međusobnim pravima i obavezama.

Ministarstvo vrši nadzor nad namenskim korišćenjem sredstava i raskida ugovor ako utvrdi nenamensko korišćenje budžetskih sredstava.

Član 108.

Organizacija iz člana 104. stav 1. ovog zakona, kojoj je odobreno ostvarivanje programa, odnosno projekta, dužna je da na zahtev Ministarstva podnese izveštaj o ostvarivanju programa, odnosno projekta najmanje jednom godišnje.

Ako organizacija iz člana 104. stav 1. ovog zakona, na zahtev Ministarstva ne podnese izveštaj o ostvarivanju programa, odnosno projekta, Ministarstvo raskida ugovor o finansiranju tog programa, odnosno projekta.

Sufinansiranje programa i projekata od regionalnog značaja za razvoj naučnoistraživačke delatnosti

Član 109.

Sredstvima iz budžeta Republike mogu se sufinansirati programi i projekti od regionalnog značaja za razvoj naučnoistraživačke delatnosti, i to:

- 1) projekti izgradnje naučnoistraživačke infrastrukture;
- 2) istraživačko-razvojni projekti regionalnog značaja (projekti vezani za međuregionalnu saradnju, projekti u vezi sa zaštitom eko-sistema i inovacioni projekti koje realizuju mala i srednja preduzeća);
- 3) programi razvoja naučnoistraživačkih kadrova.

Programne i projekte iz stava 1. ovog člana Ministarstvu predlaže nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave i obezbeđuje sredstva za njihovo finansiranje.

Sredstvima iz budžeta Republike, Ministarstvo može da učestvuje u sufinansiranju programa i projekata iz stava 1. ovog člana, u skladu sa ocenom elaborata o opravdanosti i posebnim aktom koji donosi Nacionalni savet.

Ministarstvo na početku svake kalendarske godine raspisuje javni konkurs za programe i projekte iz stava 1. ovog člana i učestvuje u njihovom sufinansiranju na osnovu raspoloživih sredstava u budžetu Republike i prioriteta koje, u skladu sa Strategijom, utvrđuje Nacionalni savet.

Aktom iz stava 3. ovog člana utvrđuje se način sufinansiranja, visina sredstava i druga pitanja od značaja za sufinansiranje programa i projekata od regionalnog značaja za razvoj naučnoistraživačke delatnosti.

Međusobna prava i obaveze između realizatora programa i projekata iz stava 1. ovog člana, nadležnog organa autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave i Ministarstva uređuju se ugovorom.

Poreski podsticaji

Član 110.

Republika poreskom politikom i drugim merama podstiče domaća i strana pravna i fizička lica da ulažu sredstva za ostvarivanje programa i projekata utvrđenih ovim zakonom.

XII. NADZOR

Član 111.

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijskim nadzorom Ministarstvo ostvaruje neposredan uvid u poslovanje i postupanje pravnih i fizičkih lica u pogledu pridržavanja odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega, i izriče mere na koje je ovlašćeno.

Inspeksijski nadzor Ministarstvo vrši preko inspektora.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 112.

Instituti koji su obavljali naučnoistraživačku delatnost od opšteg interesa, odnosno koji su upisani u Registar naučnoistraživačkih organizacija, u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 52/93 - u daljem tekstu: registrovani instituti) dužni su da usklade svoju organizaciju i donesu opšte akte u skladu sa ovim zakonom, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Registrovani instituti su dužni da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona podnesu zahtev Ministarstvu, sa odgovarajućom dokumentacijom radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, kao i zahtev za akreditaciju, u skladu sa ovim zakonom.

Do okončanja postupka iz stava 2. ovog člana, postojeći instituti nastavljaju sa radom i obavljanjem naučnoistraživačke delatnosti od opšteg interesa, u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 52/93).

Član 113.

Podzakonski akti propisani ovim zakonom doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada će doneti Strategiju naučnog i tehnološkog razvoja u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do stupanja na snagu Strategije primenjivaće se Politika naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 17/94).

Programe od opšteg interesa, utvrđene u članu 10. ovog zakona, ministar će utvrditi u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Strategije.

Član 114.

Vlada će imenovati članove Nacionalnog saveta u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministar će imenovati članove Odbora za akreditaciju, kao i članove matičnih naučnih odbora u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni savet će imenovati članove Komisije za sticanje naučnih zvanja u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do imenovanja članova Komisije iz stava 3. ovog člana, poslove u vezi sticanja naučnih zvanja obavljaje Komisija obrazovana u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 52/93).

Član 115.

Vlada će imenovati članove upravnih odbora instituta čiji je osnivač Republika, u skladu sa ovim zakonom, u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni odbor iz stava 1. ovog člana raspisaće konkurs za izbor direktora instituta čiji je osnivač Republika i imenovati direktora, u skladu sa ovim zakonom, u roku od tri meseca od dana svog imenovanja.

Član 116.

Postupci koji su započeti za sticanje naučnog, odnosno istraživačkog zvanja, prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po tim propisima, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci za sticanje naučnog, odnosno istraživačkog zvanja koji budu započeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa propisima i u roku iz stava 1. ovog člana.

Lica koja su stekla naučnoistraživačka zvanja po Zakonu o naučnoistraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 52/93) zadržavaju to zvanje za period na koji su izabrana.

Istraživač-pripravnik i istraživač-saradnik kojima je od prvog izbora u zvanje proteklo deset i više godina, a ne budu izabrani u naučno zvanje u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, mogu steći zvanja u skladu sa članom 69. st. 2. i 3. ovog zakona.

Član 117.

Finansiranje programa od opšteg interesa iz člana 10. ovog zakona, u skladu sa odredbama ovog zakona, počće u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do isteka roka iz stava 1. ovog člana, finansiranje postojećih programa vršiće se, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 118.

Danom stupanja na snagu ovog zakona, prestaje da važi Zakon o naučnoistraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 52/93).

Do donošenja odgovarajućih propisa na osnovu ovog zakona, primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu zakona iz stava 1. ovog člana ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 119.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".